

Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011(дата звернення 22.04.2019)

7. Circular Economy. – Access mode : https://www.satw.ch/fileadmin/user_upload/documents/02_Themen/06_Rohstoffe/circulareconomy_EN.pdf. – (дата звернення: 22.04.2019).

8. Directive 2008/98/EC on waste and repealing certain Directives. – Access mode : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008L0098&from=EN>. – (дата звернення: 10.04.2019).

9. Europe 2020. – Access mode: <http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/COMPLET%20EN%20BARROSO%20%20%200007%20-%20Europe%202020%20-%20EN%20version.pdf>. – (дата звернення: 3.04.2019).

10. Innovation for a sustainable Future - The Eco-innovation Action Plan (Eco-AP). – Access mode : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52011DC0899&from=EN>. – (дата звернення: 4.04.2019).

Вікторія ДИМА

аспірантка кафедри економічної політики та врядування НАДУ

ПОБУДОВА «ЗЕЛеної» ЕКОНОМІКИ – ОСНОВНИЙ ПРИОРИТЕТ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

Угода про асоціацію України з ЄС вимагає адаптації економіки України до європейських стандартів у виробництві та готовності до подальшої перспективи інтеграції в європейський ринок торгівлі викидами. Останні два десятиліття передові Європейські країни тримають курс на озеленення економіки, який побудований на принципах сталого розвитку, завдяки низці стимулюючих державних механізмів активно розвивають «зелені» сектори економіки.

Враховуючи пряму та опосередковану загрози від зміни клімату, забруднення навколишнього середовища та неефективного використання природних ресурсів, Європейський Союз активно надає підтримку у створенні нових кліматичних політик шести країн Східного партнерства (Вірменії, Азербайджану, Білорусі, Грузії, Республіки Молдова та України), які базуватимуться на зобов'язаннях країн відповідно до Паризької кліматичної угоди, угодах про асоціацію та партнерство з ЄС. Відповідно, масштаб заходів із співпраці ЄС та України у сфері охорони довкілля та озеленення економіки нашої держави окреслюється прагненням мінімізувати екологічні екстерналиї задля повноцінного існування прийдешніх поколінь.

Підписавши Угоду про асоціацію з ЄС Україна повинна відповідати низці вимог, які стосуються природоохоронної та екологоорієнтованої частини угоди. Тому, розвиток «зеленої» економіки в Україні стає

обов'язковою умовою та можливістю євроінтеграції нашої держави. До «зеленої» економіки відносять види діяльності, котрі, поряд із підвищенням ефективності виробництва, сприяють поліпшенню якості життя та водночас істотно зменшують негативний вплив на довкілля. Розвиток «зелених» секторів економіки пропонують значні можливості для інвестицій, започаткування прибуткового бізнесу, забезпечення сталого економічного зростання та створення нових робочих місць. Насамперед йдеться про відновлювані джерела енергії, електротранспорт, «зелене» будівництво, переробку відходів тощо. «Зелена» економіка потребує нових підходів до регулювання з боку національних і регіональних органів державної влади, нових моделей ведення бізнесу, а також фахівців-економістів із відповідними знаннями й уміннями [1].

Важливою умовою здійснення озеленення економіки стали прийняття відповідної нормативно правової бази гармонізованої з угодою про асоціацію з Європейським Союзом. Зокрема, в 2017 – 2019 роках в Україні прийнято Стратегію низьковуглецевого розвитку до 2050 року (2018), Енергетичну стратегію до 2035 року (2018), Закон «Про оцінку впливу на довкілля» (2017), Закон «Про стратегічну екологічну оцінку», Закон «Про Основні засади (Стратегію) екологічної політики України на період до 2030 року» (2019) та інші екологічні документи.

Аналіз практики застосування цих нормативно-правових документів, плану імплементації Угоди про Асоціацію України з ЄС щодо екологічних питань свідчить, що цей напрямок потребує посилення інституційної спроможності як органів державної влади так і місцевого самоврядування, удосконалення законодавчої бази та прийнятих планів, що складають базу озеленення економіки у взаємодії із громадським сектором та бізнесом [2].

Розпочинати реалізацію стратегії розвитку «зеленої» економіки потрібно з детального опрацювання механізмів й способів стимулювання пріоритетних напрямків. Найбільший позитивний ефект від дії механізмів стимулювання розвитку «зеленої» економіки Україна може отримати за умови їх оптимального поєднання в середньо- та довгостроковій перспективі. Результатом дії механізмів стимулювання має стати зміна структури національної економіки в частині збільшення «зелених» секторів економіки порівняно з «коричневими».

Отже, розвиток «зеленої» економіки в Україні, потребує активної підтримки держави через застосування низки стимулюючих механізмів: нормативно-правових, організаційно-економічних, інформаційно-комунікативних, бюджетно-податкових. Підписання Угоди про асоціацію з Європейський Союз є гарним та дієвим стимулом на шляху до екологізації української економіки, розвитку та підтримки нових «зелених» секторів економіки з подальшою перспективою переходу до «зеленої» економіки.

Список використаних джерел

1. Кваша Т. К. Вимірювання зеленого зростання в Україні: концепції, системи індикаторів, досвід формування та перспективи застосування: Монографія / Т. К. Кваша, Л. А. Мусіна, за заг. ред. Мусіної Л. А. – К.: УкрІНТЕІ, 2015. – 280 с.
2. Моніторинг озеленення економіки при реалізації угоди про асоціацію Україна-ЄС. Аналітична доповідь. – Режим доступу: <https://www.civic-synergy.org.ua/wp-content/uploads/2018/04/Monitoring-ozelenennya-ekonomiky-pry-realizatsiyi-Ugody-pro-asotsiatsiyu-Ukrayina-YES.pdf>.
3. Угода про Асоціацію України в ЄС. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/984_011.

Ірина КРИЛОВА

к.ю.н., докторант кафедри економічної політики та врядування НАДУ

ПІДТРИМКА ІНТЕРЕСІВ СПОЖИВАЧІВ У СФЕРІ ВОДОПОСТАЧАННЯ ТА ВОДОВІДВЕДЕННЯ ЯК НАПРЯМОК ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД

Споживча політика Європейського Союзу спрямована на підтримку інтересів споживачів та забезпечення високого рівня їхнього захисту, що підтверджується ст. 38 Хартії основних прав Європейського Союзу [1]. Крім того, згідно зі ст. 12 Договору про функціонування Європейського Союзу [2], вимоги щодо захисту прав споживачів враховуються у визначенні та реалізації інших політик та дій Союзу. Цілями споживчої політики ЄС відповідно до ч. 1 ст. 169 Договору про функціонування Європейського Союзу є: охорона здоров'я, безпеки та економічних інтересів споживачів, а також підтримка права споживачів на інформацію, просвіту та права на створення організацій для захисту інтересів споживачів. Зосереджуючись на питаннях, що мають наслідки для внутрішнього ринку, ЄС регулює питання правозастосування та вирішення спорів у сфері споживчих відносин (Регламент № 2006/2004 Європейського Парламенту та Ради від 27.10.2004 р. про співробітництво між національними органами, відповідальними за виконання законів щодо захисту прав споживачів; Директива № 2009/22/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 23.04.2009 р. про судові заборони на захист інтересів споживачів; Директива № 2013/11/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 21.05.2013 р. про альтернативне врегулювання спорів в сфері споживання; Регламент № 524/2013 Європейського Парламенту та Ради від 21.05.2013 р. про он-лайн вирішення спорів в сфері споживання) [5; 3; 4; 6]. Зазначені документи дозволяють вирішувати спірні питання між споживачами та обслуговуючими

компаніями у сфері комунальних послуг і створювати різні правові механізми для позасудового врегулювання цих питань. Зокрема, ці документи зіграли вирішальну роль у розвитку інститутів енергетичних омбудсменів в Європі, а також у створенні правових механізмів захисту прав споживачів у сфері водопостачання та водовідведення. При виникненні спорів у сфері комунальних послуг (газо-, енерго-, тепло-, водопостачання та водовідведення) більшість споживачів неохоче звертаються до офіційних судових органів, особливо коли вартість предмета спору не велика. Відповідно, у країнах ЄС популярними є альтернативні методи врегулювання спорів між споживачами та підприємствами – виробниками послуг. Тим більше, коли ці методи активно запроваджуються державною політикою ЄС.

В державах-членах ЄС використовуються різні підходи до формування системи органів врегулювання спорів. В деяких країнах ЄС учасниками мережі є лише одне або кілька відомств, а в інших країнах – велика кількість відомств із повноваженнями в різних сферах та/або регіональні органи влади у федеральних країнах. Проте, держави-члени ЄС при створенні і забезпеченні функціонування внутрішнього ринку послуг з водопостачання та водовідведення мають гарантувати існування належного (простого, дієвого, швидкого і маловитратного) механізму захисту прав споживачів. На практиці це питання вирішується кожною країною в залежності від моделі управління та регулювання у сфері водопостачання та водовідведення або самими підприємствами водопостачання та водовідведення, або незалежними організаціями споживачів (із залученням адвокатів), або відповідними державними органами. При цьому, споживачі звільнялися від оплати за отримання правової допомоги з питань захисту їх прав у сфері послуг.

Проблемні питання споживачів у сфері водопостачання та водовідведення допомагає вирішувати Європейська мережа споживчих центрів (ECC-Net), яка має свій відділ у кожній країні ЄС. Крім того, для споживачів було відкрито європейську платформу Інтернет-вирішення спорів (платформу ODR). Це дозволяє споживачам ЄС подати на одній із офіційних мов ЄС скарги на європейських виробників комунальних послуг в режимі онлайн. Сторони та уповноважена організація з альтернативного вирішення спірних питань мають змогу проводити процедуру вирішення спорів онлайн на веб-сайті платформи. За встановленим механізмом вирішення спірних питань між споживачем та виробником послуг з водопостачання та водовідведення споживач з початку має звернутись до виробника послуг (хоча б одна спроба), а потім (у разі невирішення проблемного питання) до місцевої служби підтримки клієнтів або уповноваженого органу альтернативного вирішення спорів (ADR). Це може бути Омбудсмен споживачів (La médiation de la consommation) з питань водопостачання, як у Франції, або відповідний державний орган захисту прав споживачів, наприклад